

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 15 maja 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 16809
Znak sprawy: PT8.054.3.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 16809 Pani poseł Małgorzaty Pępek proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Odpowiedź na pyt. 1

W ramach dokonanej oceny funkcjonowania ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o podatku od sprzedaży detalicznej¹ (OSR ex-post) Ministerstwo Finansów odniosło się do kwestii wpływu podatku od sprzedaży detalicznej na rynek pracy.

Okres obowiązywania ustawy o podatku od sprzedaży detalicznej jest zbyt krótki, by móc wnioskować o tym, że nowa danina mogła mieć jakikolwiek wpływ na liczbę miejsc pracy. Porównując dane GUS sprzed wejścia w życie regulacji do pierwszych lat obowiązywania podatku dotyczące liczby pracujących w handlu, zauważalny jest wzrost z 2 235,1 tys. zatrudnionych osób w 2015 r. do 2 349,3 tys. osób w 2021 r., 2 266,6 tys. osób w 2022 r. i 2 240 tys. w 2023 r. Na podstawie wzrostu o 4,9 % pomiędzy 2015 r. a 2021 r., o 1,4 % pomiędzy 2015 r. a 2022 r. i o 0,2 % pomiędzy 2015 r. a 2023 r. można przypuszczać, że podatek od sprzedaży detalicznej nie wpłynął negatywnie na liczbę miejsc pracy. Wprawdzie liczba miejsc pracy w tym sektorze spadła między 2022 r. a 2021 r. o blisko 4 % i między 2023 r. a 2022 r. o nieco ponad 1 %, jednak raczej należałoby to wiązać przede wszystkim ze spadkiem w tych latach liczby najmniejszych placówek handlowych, a także zapewne ze zmianami organizacyjnymi w średnich i większych sklepach np. rozpowszechnianie bezobsługowych kas.

Po realnym wprowadzeniu podatku od sprzedaży detalicznej (od 2021 r.), liczba najmniejszych placówek detalicznych nieznacznie wzrosła. Podatek ten mógł mieć

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 148.

zatem wpływ na powstrzymanie spadku liczby małych placówek prowadzących sprzedaż detaliczną. W tym aspekcie nie można jednoznacznie stwierdzić, że to założenie ustawy zostało spełnione, bo zbyt dużo innych zmiennych wpływało na liczbę najmniejszych placówek detalicznych.

Odnosząc się natomiast do kwestii wpływu podatku na strukturę zatrudnienia w handlu detalicznym, w ramach OSR ex-post Ministerstwo Finansów wzięło pod uwagę zestawienia dotyczące sklepów według powierzchni sprzedażowej, podmiotów gospodarczych według liczby prowadzonych sklepów, a także pracujących w handlu. W zestawieniach tych zauważalny jest trend wzrostu wartości w roku 2021 w porównaniu do danych z roku 2020. Należy jednak pamiętać, że rok 2020 to rok pandemiczny, w którym obowiązywały różne obostrzenia gospodarcze, w tym lockdown. Poluzowanie wspomnianych restrykcji w 2021 r. uwolniło wiele gałęzi gospodarczych, w tym handel detaliczny. Uwolnienie to mogło spowodować chwilowe wzrosty liczby małych i średnich pod kątem powierzchni sklepów oraz wzrost zatrudnienia w tych placówkach.

Zatem w ocenie Ministerstwa Finansów nie jest uzasadniona teza, że obecna konstrukcja podatku od sprzedaży detalicznej może prowadzić do poważnych zakłóceń na rynku pracy.

Odpowiedź na pyt. 2

Co do opisanej w interpelacji luki fiskalnej sięgającej ok. 7,5 mld zł rocznie – zgodnie z twierdzeniami raportu Instytutu Finansów Publicznych – stanowi ona całkowity ubytek dochodów państwa w wyniku „franczyzacji” ogólnospożywczego handlu detalicznego. W raporcie wskazano, że owe 7,5 mld zł to kwota, jaką państwo otrzymałoby, gdyby wszystkie sieci handlowe, które funkcjonują w modelu franczyzowym, działały w sposób zintegrowany. Jednocześnie w tym samym raporcie stwierdzono, że oszacowanego ubytku dochodów państwa nie można interpretować jako skutku unikania podatku od sprzedaży detalicznej – sieci franczyzowe istniały bowiem na długo przed podjęciem prac legislacyjnych nad wprowadzeniem w Polsce tego podatku.

Od początku funkcjonowania podatku od sprzedaży detalicznej – czyli na przestrzeni lat 2021-2025 – nie odnotowano przypadków, które ewidentnie dowodziłyby, że podatnik podatku od sprzedaży detalicznej dokonał zmian strukturalnych i prawnych na rzecz franczyzy w celu zaprzestania zapłaty tego podatku.

Odpowiedź na pyt. 3

Obecnie nie planuje się dokonania zmian w podatku od sprzedaży detalicznej, w zakresie w jakim odmiennie regulowałyby opodatkowanie w odniesieniu do przychodu ze sprzedaży realizowanej w modelu franczyzowym. Do momentu braku uregulowania umowy franczyzy w prawie cywilnym, wszelkie zmiany dotyczące opodatkowania w sposób szczególny przychodów uzyskiwanych w związku z funkcjonowaniem w ramach stosunków cywilnoprawnych tej umowy nienazwanej wydają się przedwcześnie.

Odpowiedź na pyt. 4

Przepisy o podatkach dochodowych, o podatku od towarów i usług oraz o podatku od sprzedaży detalicznej nie zawierają szczególnych regulacji w zakresie

opodatkowania w związku z zawartą umową franczyzy, w tym również w zakresie obowiązków sprawozdawczych w związku z zawarciem takiej umowy.

Do opodatkowania ww. podatkami w związku z prowadzeniem działalności w modelu franczyzowym znajdują zastosowanie ogólne zasady dotyczące przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, w tym również w zakresie wypełniania obowiązków ewidencyjnych (sprawozdawczych).

Podatnicy prowadzący działalność w modelu franczyzowym, podobnie jak inni podatnicy, są obowiązani do prowadzenia określonych ksiąg podatkowych (JPK_VAT z deklaracją, księgi rachunkowe, podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencja przychodów oraz ewidencja/wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych). Nie są to zatem obowiązki, które różnicowałyby sposób dokumentowania transakcji w zależności od tego, czy podatnik funkcjonuje w modelu franczyzowym, czy nie.

Istniejące w poszczególnych podatkach obowiązki w zakresie raportowania i ewidencjonowania mają na celu umożliwienie administracji skarbowej wykrywanie nadużyć podatkowych, uszczelnianie systemu podatkowego, w szczególności poprzez weryfikację prawidłowości rozliczeń podatników, wgląd w operacje księgowe, porównywanie danych między kontrahentami.

Jednocześnie Ministerstwo Finansów informuje, że z uwagi na brak uregulowania umowy franczyzy w prawie cywilnym, nie jest obecnie przewidziane odrębne ustanowienie w prawie podatkowym obowiązków sprawozdawczych dla sieci franczyzowych, które umożliwiłyby lepszą ocenę ich rzeczywistej struktury ekonomicznej.

Odpowiedź na pyt. 5

Zgodnie z informacjami pozyskanymi z Ministerstwa Sprawiedliwości, nie są obecnie prowadzone prace nad projektem dotyczącym uregulowania umowy franczyzy.

Niemniej jednak, w ramach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, działającej przy Ministrze Sprawiedliwości, został powołany Zespół problemowy do spraw ochrony słabszej strony umowy (B2B). Jego prace dotyczą stosunków prawnych pomiędzy przedsiębiorcami oraz ochrony słabszej strony umowy B2B. W ramach prac ww. Zespołu mogą zatem zostać wypracowane rozwiązania, które będą się odnosiły także do stosunku prawnego między franczyzodawcą i franczyzobiorcą, zapewniając odpowiednią ochronę słabszej stronie umowy.

Mając powyższe na uwadze ewentualne podjęcie prac w zakresie dotyczącym umów franczyzowych będzie możliwe dopiero po zakończeniu prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w tym przedmiocie i wskazaniu przez nią założeń oraz kierunków zmian w prawie cywilnym.

Dodatkowo w ramach Grupy Roboczej ds. CSDDD (ang. Corporate Sustainability Due Diligence Directive) oraz należytej staranności przedsiębiorstw w obszarach praw człowieka i ochrony środowiska w biznesie, działającej w zakresie Zespołu ds. wsparcia zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw przy Ministerstwie Rozwoju i Technologii, są organizowane tematyczne spotkania dedykowane omówieniu podejścia do poszczególnych przepisów dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDDD). Jednym z obszarów tematycznych, którymi ma się zajmować ww. Grupa, ma być, według najlepszej wiedzy Ministerstwa Sprawiedliwości, zagadnienie franczyzy oraz przepisów dot. podmiotów zawierających umowy franczyzowe.

Dodatkowo przedstawiciele resortu finansów uczestniczą również w posiedzeniach sejmowej Podkomisji stałej do spraw rynku pracy w ramach Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, na których prowadzona jest dyskusja na temat potrzeby uregulowania franczyzy w Polsce.

Odpowiedź na pyt. 6

Ministerstwo Finansów stale monitoruje uwarunkowania gospodarcze w jakich funkcjonują przedsiębiorcy, dążąc do tego, aby prowadzone działania przyczyniały się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i poprawy pozycji konkurencyjnej uczciwych przedsiębiorstw.

Generalnie konkurencja rynkowa między przedsiębiorcami doznaje uszczerbku między innymi poprzez nieuczciwe zachowania podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, polegających na agresywnej optymalizacji podatkowej. Podatnicy stosujący schematy działania, których celem jest głównie uzyskanie korzyści w związku z unikaniem opodatkowania, zdobywają przewagę konkurencyjną nad podmiotami, które takich metod nie stosują.

Jednym z głównych instrumentów prawnych, który wprowadzono w celu zapobiegania tego typu zjawiskom, jest ogólna klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania, uregulowana w Dziale IIIA ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa². Klauzula obejmuje swoim zakresem działania zmierzające do osiągnięcia korzyści podatkowej sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisów, gdzie sposób działania jest sztuczny a osiągnięcie tej korzyści jest głównym lub jednym z głównych celów jej dokonania. Stosując klauzulę, Szef KAS ma możliwość zniwelowania sztucznie uzyskanej korzyści podatkowej. Regulacja ta znajduje zastosowanie także w zakresie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o podatku od sprzedaży detalicznej.

Klauzula generalna ma przede wszystkim charakter prewencyjny – zapobiega takim działaniom, które choć formalnie mogą być zgodne z prawem, to jednak podważają założenia obowiązujących regulacji podatkowych. Funkcjonowanie tej regulacji przyczynia się więc do zachowania uczciwej konkurencji gospodarczej podmiotów, niezależnie od stosowanej przez nie formy prawnej prowadzenia działalności.

W Ministerstwie Finansów trwają aktualnie prace nad ewaluacją przepisów dotyczących klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania.

Niezależnie od powyższego, jak wskazano, umowa franczyzowa jest nadal umową nienazwaną, co czyni zapisy tych umów bardziej wymagającymi do właściwej interpretacji obowiązków stron, w szczególności franczyzobiorcy. Jednocześnie, pomimo wskazanych trudności, posiadane dane nie wskazują na problemy w stosowaniu prawa podatkowego przez organy podatkowe.

Dodatkowo wskazać należy, że w zakresie działań podejmowanych w celu zapewnienia równych warunków konkurencji właściwy jest UOKiK.

Z wyrazami szacunku

² Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów